

פרפראות פאר

שלושה סיפורים המסוגלים לצרכי הפסח בהרחבה עפ"י המגיד מקאז'ניץ עמוד י"א

עמוד א מפתח נושאים ויקהל פקודי החודש תשע"ז

עמוד ב

ביאור יקר מה ראה רבי ללמוד ל"ט מלאכות
מאלה הדברים דייקא

איש ואשה אל יביאו עוד מלאכה היל"ל, למה
אמר אל יעשו עוד

עמוד ג

כיצד לומדים דרשות הפוכות מאותו פסוק
תירוץ לקושיית התוספות

עמוד ד

ביאור פלא במהרש"א כהררים התלויים בשערה

ביאור נאה לכך שנמשלו להררים התלויים
בשערה ע"ד המהרש"א

טעם נאה לכך שיש לנקות קורי עכביש לכבוד
שבת

האות יו"ד מרמז לחכמה והוא נוגד העצלות

עמוד ה

הגוף והנפש הרוח והנשמה בדרך האבן עזרא

עמוד ו

פרשת פקודי

הרמזים שמצינו בתורה הם למקדש ראשון
בלבד ולא למקדש שני

ביאור למה כתב משכן משכן שני פעמים

עמוד ז

שני פעמים משכן רמז לאומרז"ל ונעשית
תורה כשתי תורות

המשכן משכן שני פעמים ביאור בדרך צחות

קושיא רבה איך מביא ראיה שהעגל נעשה
להורות תשובה לרבים

עמוד ח

מקור ההלכה להוצאת שיער בתפילין של ראש
בזוהר הק' פרשת פקודי

סוד השיער שבתפילין

טעם להוצאת השיער מחוץ לתפילין

עמוד ט

וכן הדבר בשעיר המשתלח

"ביום" החודש הראשון הנראה כיתור לשון
אפשר הכונה ליום שנולד יצחק

עמוד י

"ביום" החודש הראשון הנראה כיתור לשון
אפשר הכונה למה שדיבר עם משה רבינו רק
ביום

ביאור נאה כיצד מערב הקב"ה שמחת ביהמ"ק
בשמחתו של יצחק

עמוד יא

שלושה סיפורים המסוגלים לצרכי פסח
בהרחבה עפ"י המגיד מקאז'ניץ

מעשה הראשון

עמוד יב

מעשה השני

מעשה השלישי

וירמוז המקרא, דאלה הדברים שהם הלי"ט מלאכות אשר צוה ה' לעשות אותם במלאכת המשכן, הן המה הלי"ט מלאכות שאסרתי בשבת,

ומכיון דנקט הכתוב בלשון עשיה, כאשר מלאכת השבת היא העדר עשייה, למד רבי מכאן על איסור מלאכת המשכן שצוה ה' לעשות, שאינם מותרים בשבת, עכ"ד.

* * * * *

איש ואשה אל יביאו עוד מלאכה היל"ל, למה אמר אל יעשו עוד

כתיב (שמות ל"ו ה') "מרבים העם להביא מדי העבדה", "ויצו משה ויעבירו קול במחנה לאמר איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה",

יש לשאול, לאחר שאמרו אל משה, "מרבים העם להביא" היה ראוי לו להכריז, איש ואשה אל יביאו עוד מלאכה, מהו הלשון שאמר "אל יעשו עוד מלאכה", מאי נ"מ אם יעשו או לא יעשו, מה שהיה רוצה לומר, העיקר שלא יביאו עוד, ולמה הוציאו קול במחנה אל יעשו עוד,

ביאור הענין על דרך המכילתא

איתא במכילתא (ויקהל אות א', כי תשא אות ז') כתוב אחד אומר "ששת ימים תעשה (נקוד צירי) מלאכה" (כלומר תיעשה, ע"י אחרים), וכתוב אחד אומר (שמות כ"ט) "ששת ימים תעבוד" (שמלאכתו נעשית ע"י עצמו), כיצד יתקיימו שני כתובים הללו,

אלא, בזמן שישראל עושין רצונו של מקום, "ששת ימים תעשה מלאכה", מלאכתן נעשית על ידי אחרים, וכן הוא אומר, (ישעיה ס"א ה') "ועמדו זרים ורעו צאנכם ובני נכר אכריכם וכרמיכם",

וכשאינן עושין רצונו של מקום (שמות כ"ט) "ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך", מלאכתן נעשית על ידי עצמן, ולא עוד, אלא, (דברים כ"ח מ"ח) ועבדת את אויביך וגו'. ע"כ,

ביאור במה שאמרו אל יעשו עוד מלאכה

מבואר במכילתא, שבשעה שעושין רצונו של מקום, אין צריך לעשות במלאכה, אלא מלאכתן נעשית ע"י אחרים,

ביאור יקר מה ראה רבי ללמוד ל"ט מלאכות מאלה הדברים דייקא

כתיב (שמות ל"ה א') "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה ידוד לעשת אתם",

איתא במכילתא פרשת ויקהל, כתיב (שמות ל"ה א') ויקהל משה וגו'. למה נאמרה פרשה זו, לפי שהוא אומר (שמות כ"ה ח') ועשו לי מקדש שומע אני בין בחול בין בשבת, תלמוד לומר ויקהל משה בחול ולא בשבת, כתיב, ויאמר אליהם אלה הדברים וגו'. רבי אומר להביא שלשים ותשע מלאכות שאמר להם משה על פה, ע"כ,

איתא בגמרא (שבת ע' א') כתיב (שמות ל"ה א') "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל אלה הדברים" וגו' ששת ימים תעשה מלאכה". דברים, הדברים - אלה הדברים - אלו שלשים ותשע מלאכות שנאמרו למשה בסיני.

כתב רש"י, (שבת ע' ע"א), לבאר, כי אלה הדברים, אלו ל"ט מלאכות, דברים - משמע תרי, ה' לרבות חד הרי שלשה, אלה בגמטריא שלשים ושש, הרי שלשים ותשע, ע"כ, ואלה המלאכות אסור לעשותן בשבת במלאכת המשכן,

למה ראה רבי להביא ל"ט מלאכות דווקא מהכתוב אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות

ביאור נפלא, כתב על כך במרכבת המשנה, בפירושו על המכילתא (פרשת ויקהל אות ב'), וכך כתב,

ויראה, דהוקשה לו לרבי, מאי אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות, שהרי מצות שבת היא העדר עשייה, א"כ, מאי אשר צוה ידוד לעשת אתם, דמשמע שיש בהם עשייה,

כתיב (שמות כ"ג י"ב) "ששת ימים תעשה מעשיך וביום השביעי תשבת", וכתוב (דברים ה' י"ג) "ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך ויום השביעי שבת לה' אלקיך לא תעשה כל מלאכה" מבואר דציווי השבת הוא העדר עשייה, א"כ מהו אשר צוה ה' "לעשות"

על כרחך צריך לומר, דכאן רמזו במאמר אלה הדברים, ל"ט מלאכות, והמה נגד מלאכות שהיו במשכן,

רבי שמעון בן יוחי אומר, אפשר, אדם חורש בשעת חרישה, וזורע בשעת זריעה, וקוצר בשעת קצירה, ודש בשעת דישה, וזורע בשעת הרוח, תורה מה תהא עליה,

אלא, בזמן שישראל עושין רצונו של מקום מלאכתן נעשית על ידי אחרים, שנאמר (ישעיה ס"א ה') **ועמדו זרים ורעו צאנכם וגו'**, ובזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום מלאכתן נעשית על ידי עצמן, שנאמר (דברים יא י"ד) **ואספת דגנך**,

מבואר, שאספת דגנך הוא בזמן שאין עושין רצונו של מקום, קושית התוספות,

וי"ל, (שהכתוב ואספת דגנך) מיירי ודאי שעושין רצונו אבל אין עושין רצונו כל כך, דאינם צדיקים גמורים, (שתהא מלאכתן נעשית ע"י אחרים) פירוש שאספת דגנך יכול להיות גם בעושין וגם כשאין עושין,

ועוד י"ל דפליג ליה אהא דלקמן, שבא לפרש מה בין עושים ואין עושין, והכא בעושים ואין עושים כי הדדי ניהו, **עיין שם, עכ"ל**

תירוץ לקושיית התוס'

אפשר לתרץ את קושיית התוס', שהקשו, כי שתי הלימודים שלומדים מהפסוק "ואספת דגנך" לכאורה נראים סותרים, שבדרשה אחת לומדים מ"ואספת דגנך" שהדגן הוא שלך כדכתיב דגנך ולא דגני, ומדובר בעושין רצונו של מקום,

ובדרשה שניה לומדים מ"ואספת דגנך" שתצטרך לבד לאסוף את התבואה, כדכתיב ואספת, וזאת בשעה שאין עושין רצונו של מקום,

יש לחלק ולומר, כי כל אחד מהמלים מלמד על דרשה אחרת, כשהמילה ואספת מלמד שתצטרך לאסוף בעצמך, וזאת כשאין עושין רצונו של מקום, והמילה דגנך מלמד שהדגן הוא שלך, וזאת כשעושין רצונו של מקום,

והגם שמדובר באותו הפסוק, אולי אפשר לחלק בין הלימודים, שזה מדגנך, וזה מואספת.

לפי"ז מבואר, מכיון שראה משה את העם המתנדבים, ובודאי הם אלו בישראל "שעושין רצונו של מקום" ע"ד הכתוב (שופטים ה' ט') "המתנדבים בעם ברכו ידוד", וי"ל אלו חכמי ישראל שהתנדבו בעם לאמר ברכו את ה' ושובו אליו,

וזהו שאמר משה להכריז, כי איש ואשה שעושין רצונו של מקום, אל יעשו עוד מלאכה, מכיון ומלאכתן נעשית ע"י אחרים.

* * * * *

כיצד לומדים דרשות הפוכות מאותו פסוק תירוץ לקושיית התוספות

איתא בגמרא (ברכות ל"ה ע"ב), רבי חנינא בר פפא רמי, כתיב (הושע ב' י"א), "ולקחתי דגני בעתו" וגו' וכתוב (דברים יא י"ד) "ואספת דגנך" וגו', (פירוש, דבמקום אחד קורא לו הכתוב "דגני", של הקב"ה, ובמקום אחר קורא לו הכתוב "דגנך" שלך),

לא קשיא, כאן, בזמן שישראל עושין רצונו של מקום, כאן בזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום, ע"כ,

מבאר רש"י, בזמן שעושין רצונו - הדגן שלהם, וזהו דגנך,

וכשאין עושים רצונו, מראה להם שהדגן שלו, וזהו דגני,

מבואר, שהפסוק "ואספת דגנך", מדבר בזמן שישראל עושין רצונו של מקום, ע"כ,

קושית התוספות

כתבו התוספות, (ד"ה כאן בזמן), וא"ת, והא לקמן, (הפסוק "ואספת דגנך" מדבר) בזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום,

כדאיתא (ברכות ל"ה ע"ב), תנו רבנן, ואספת דגנך, מה תלמוד לומר, לפי שנאמר (יהושע א' ח') "לא ימוש ספר התורה הזה מפיד והגית בו יומם ולילה, יכול דברים ככתבן, (שלא יעסקו בדרך ארץ, כלומר צורך פרנסה) תלמוד לומר ואספת דגנך, הנהג בהן מנהג דרך ארץ, דברי רבי ישמעאל,

* * * * *

ולבסוף דומה להר, דמיון לעבות העגלה, היינו לצדיקים, שרואין מה יהיה בסופן, ומרחיקין מתחלת העבירה, עכ"ד המהרש"א,

ביאור הדבר, שהצדיק, כשרואה שעה הוא מדמיין לפניו הר, והרשע כשהוא רואה הר הוא מדמיין לפניו שעה,

הלכות שבת חמורים כ"כ שבנדנדו קל יש לדמיין את עבותות העגלה

ולכן, הלכות שבת שהן חמורות כ"כ, הרי הם "כהררים התלוין בשעה", כלומר, הרים שמתהווים מחוט שעה, ולפי שרואים את "ההר" בסופן, על אף שבתחילה נראה, כחוט השעה, הרי הם נזהרים מיד בתחילה, וזהו שאמרו הרי הם כהררים התלוין בשעה, כלומר, שמתהווים משעה.

* * * * *

טעם נאה לכך שיש לנקות קורי עכביש לכבוד שבת

כתב המגן אברהם (הלכות שבת סי' רס"ב), כי יש להקפיד בערב שבת לנקות החוט של בוכיא, שהם קורי עכביש,

קורי עכביש בערב שבת

אפשר לתת טעם לכך, עפ"י מה דאיתא בגמרא, (חגיגה י" ע"א) הלכות שבת, הרי הם כהררים התלוין בשעה שהן מקרא מועט והלכות מרובות,

לפי"ז אפשר לומר, לפי שהלכות השבת הם תלויים בשעה, שהוא כחוט של בוכיא, והם קורי העכביש, ע"כ יש לנקותם לכבוד שבת, לזכור ולהזכיר כי הלכות שבת תלויים בשעה, כדמיון קורי העכביש.

* * * * *

האות יו"ד מרמז לחכמה והוא נוגד העצלות

כתיב (שמות ל"ה כ"ז), "והנשאים הביאו את אבני השהם, ואת אבני המלאים, לאפוד ולחשן", כתב רש"י, והנשאים הביאו - א"ר נתן, מה ראו נשיאים להתנדב בחנוכת המזבח בתחלה, ובמלאכת המשכן לא התנדבו בתחלה,

ביאור פלא במהרש"א כהררים התלויים בשעה

כתיב (שמות ל"ה ב'), "וביום השביעי יהיה לכם קדש, שבת שבתון לידוד",

איתא בגמרא, (חגיגה י" ע"א), הלכות שבת, הרי הם כהררים התלוין בשעה, שהן מקרא מועט והלכות מרובות, ע"כ, פירוש, דברמו מועט תלויים הלכות חמורות,

כתב המהרש"א (חגיגה י" ע"א ד"ה כהררים התלויין בשעה), וז"ל, י"ל דנקט הררים בלשון רבים, להפלת הענין,

למשל, שבשעה א' מבי' צדדים, מכל צד של השעה תלוי הר א' משני הרים, ואעפ"כ לא נפסק אחד מהן מן השעה, כן הוא הלכות שבת דברמו מועט תלויה ולא נפסק ממנה. עכ"ל המהרש"א.

* * * * *

ביאור נאה לכך שנמשלו להררים התלויים בשעה ע"ד המהרש"א

איתא בגמרא, (סוכה נ"ב ע"א), לעתיד לבא, מביאו הקדוש ברוך הוא ליצר הרע ושוחטו, בפני הצדיקים ובפני הרשעים,

צדיקים נדמה להם כהר גבוה, ורשעים נדמה להם כחוט השעה, הללו בוכין והללו בוכין, צדיקים בוכין ואומרים היאך יכולנו לכבוש הר גבוה כזה, ורשעים בוכין ואומרים היאך לא יכולנו לכבוש את חוט השעה הזה,

יצר הרע, בתחילה דומה לחוט של בוכיא (קורי עכביש), ולבסוף דומה כעבותות העגלה, שנאמר (ישעיהו ה' י"ח) "הוי מושכי העון בחבלי השוא, וכעבות העגלה חטאה", ע"כ,

כתב המהרש"א, (סוכה נ"ב ע"א ד"ה דומה לחוט). נראה לפרש, משום דאמרו דלצדיקים נדמה להר, ולרשעים לשער,

לומר, דלא הוו ב' הפכים בנושא א', אלא דמתחלה דומה לשער, כחוט של בוכיא (קורי עכביש), היינו לרשעים, שאינן רואין מה יהיה בסופן,

ועבודת השם היא, לעשות כל אשר צוה, לאהבה אותו ולדבקה בו, ולהשבע בשמו, ולהתפלל אליו, ולזבוח לפניו תמידין ומוספין, ולכבדו בתת המעשרות,

הנה שכרו אתו, והם ד' דברים בעולם הזה.

הא' וברך את לחמך ואת מימך,
והב' והסירותי מחלה מקרבך,
והג' לא תהיה משכלה ועקרה בארצך,
והד' את מספר ימיך אמלא,

והנה כל אלה בגוף האדם. ועוד, כי הפך אלה הברכות אעשה בכל אויביך, והוא:

את אימתי (שמות כג כז)
וגם את הצרעה (שמות כג כח).

חכמת התולדות, הגוף הנשמה הרוח והנפש בדרך האבן עזרא

אמר אברהם המחבר. יש חכמים גדולים, חכמי השתי תורות, ולא התעסקו **בחכמת התולדות**. על כן לא יכולתי לפרש אלה הברכות, אם לא אזכיר מעט מן החכמות.

בעבור שגוף האדם מהעולם השפל, והנשמה העליונה קשורה בו, ויש אמצעיים בין הנשמה והגוף. והנה הם שני כחות. ובלשון הקדש יקראו על הרוב **רוח ונפש**,

הנשמה שבמוח ותפקידה

כי הנשמה היא החכמה, ומושבה במוח הראש, וממנה יצא כח כל ההרגשות ותנועת החפץ.

הרוח והנפש שבלב ובכבד ותפקידם

והרוח בלב, ובו חיי האדם, והיא המבקשת שררה להתגבר על כל העומד כנגדה, והיא בעלת הכעס. וכן אמר שלמה אל תבהל ברוחך לכעוס (קהלת ז' ט'), כל רוחו יוציא כסיל (משלי כט, יא).

והנפש בכבד. והיא המתאוה לאכול. וככה כתוב כי תאוה נפשך (דברי יב, כ), ותאות החטא ממנה.

והנה, יש אדם שנברא שתהיינה לו אלו השלש (נפש רוח נשמה) הנזכרות חזקות, או כולן רפות, או זו חזקה וזו רפה, או לא חזקה ולא רפה. **והנה בני אדם על שבעה ועשרים מינים משונים**.

אלא כך אמרו נשיאים, יתנדבו צבור מה שמתנדבין, ומה שמחסרין אנו משלימין אותו,

כיון שהשלימו ציבור את הכל, שנאמר (שמות ל"ו ז') "והמלאכה היתה דים", אמרו נשיאים מה עלינו לעשות, הביאו את אבני השהם וגו', לכך התנדבו בחנוכת המזבח תחלה,

ולפי שנתעצלו מתחלה, נחסרה אות יו"ד משמם, **והנשאים** כתיב, עכ"ל רש"י,

במה נרמז עצלות בכך שנחסר האות יו"ד

האות יו"ד מרמז לחכמה, הדבר מבואר ביותר בספר "אגרא דפרקא" מבעל ה"בני יששכר" באות קל"ב, **מלקוטי אמרים**, תניא אות ג',

וגם כתיב, יו"ד חכמה קדומה,

העצלות מנוגדת לחכמה

כדכתיב (משלי ו' ו'), "לך אל נמלה עצל, ראה דרכיה וחכם",

היה צ"ל ראה דרכיה ולמד, מאי, ראה דרכיה וחכם, מבואר מכך כי העצל חסר החכמה,

לפי זה אפשר לבאר ולומר, דלכן החסירה תורה מהנשיאים, את האות "יו"ד" משום שע"י העצלות הם החסירו את החכמה שהיא באות יו"ד, לפיכך החסירה להם תורה את האות יו"ד.

* * * * *

הגוף והנפש הרוח והנשמה בדרך האבן עזרא

כתיב, (שמות כ"ג כ"ה), "ועבדתם את ה' אלקיכם וברך את לחמך ואת מימך והסרת מחלה מקרבך, לא תהיה משכלה ועקרה בארצך את מספר ימיך אמלא"

כתב ה"אבן עזרא" (שמות פרק כ"ג פסוק כ"ה) "ועבדתם", הטעם, לא תעבדו רק השם שהוציאכם מבית עבדים והביאכם אל ארץ

הגוים שעבדו אלהים אחרים, ולא יוכלו להצילם מידכם.

מהי עבודת השם ושכרה בדרך האבן עזרא

א"כ מצינו רמז בתורה למספר השנים של מקדש ראשון בלבד,

כיצא בדבר מצינו רמז למקדש ראשון בלבד

כתיב, (ויקרא ט"ז ג') "בזאת יבא אהרן אל הקדש" **כתב רש"י,** "בזאת", גימטריא שלו, ד' מאות ועשר רמז לבית ראשון,

שאלו במפרשים, למה רמזה תורה רמז לבית ראשון בלבד, ולבית שני לא,

אפשר לתרץ, כדלקמן,

איתא בגמרא (יומא ט' ע"ב), מקדש שני שהיו עוסקין בתורה ובמצות וגמילות חסדים מפני מה חרב, מפני שהיתה בו שנאת חנם, וכידוע דרכו של אהרון היתה, כפי שמבואר במשנה (אבות פרק א') הוי מתלמידיו של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום, ומכיון שבזמן בית שני לא הלכו בדרכו של אהרון, לכן לא נרמז בפסוקו של אהרון הרמז לבית שני, ורמזו רק למקדש ראשון.

כך אפשר לפרש גם כאן

דבזמן שמונה התורה לפרטי המשכן ולהקמתו אמרה תורה לרמזו רק למקדש ראשון שלא היתה בו שנאת חנם.

* * * * *

ביאור למה כתב משכן משכן שני

פעמים

כתיב (שמות ל"ח כ"א) "אלה פקודי המשכן משכן העדות", **כתב רש"י,** **המשכן משכן** - שני פעמים, **רמז** למקדש שנתמשכן בשני חורבנין על עונותיהן של ישראל, ע"כ,

מבואר לפירוש רש"י כי ביאור המילה משכן הוא **מלשון משכון,**

כתב האבן עזרא (שמות פרק לח פסוק כא) כי מלת **משכן** כוללת הכל. ופירש למה נקרא **משכן,** בעבור **הארון ששם לוחות העדות.** עכ"ד,

יש לתת מובן למה שכתב שני פעמים משכן משכן

והשם הנכבד נתן התורה לחזק ולהגביר ולהגדיל הנשמה העליונה, ואז לא ימשול הגוף עליה. ואם לא תהיה התורה נשמרת, אז יגבר הגוף על הנשמה.

והנה אתן לך משל. ידענו כפי חכמת התולדות, כי כל אדם שגברה על תולדתו מרה אדומה יהיה בעל אף, כי כן תולדת האש, כי המרה האדומה דומה לה. והנה הנשמה רודפת אחרי הגוף כאשר איננה חכמה שתוכל לסבול. גם נחשוב אדם שאין חוס בגופו, ובא אחר וחרפו וקללו עד שכעס. והנה הוליד בגופו חוס שלא היה שם לפני כעסו.

והשם יתעלה בחר בישראל והורם תורתו. וכאשר ישמרוה ימצאם חכמתם, וידריכם דרך ישרה לכל דבר שלא יזיק להם. והכלל שיהיה גופם סר אל משמעת הנשמה, ולא הפך הדבר, שהנשמה סרה אל משמעת הגוף. ובהתאמץ הנשמה יתאמץ כח השומר הגוף שיקבל האדם מן השמים, והוא הנקרא תולדת.

והנה הברכה תהיה בכל מאכל ומשתה, כי יש מארה באה לחסר כח התולדת, כדרך אתה תאכל ולא תשבע (מיכה ו, יד).

והנה כל התחלואים באים בעבור אוכל הנכנס בגוף. והנה לא יפחד שומר התורה מהם. וזהו וברך את לחמך.

ויש תחלואים באים מחוץ לגוף בעבור שינוי האויר כפי השתנות מערכת המשרתים, וע"ז כתוב **והסירותי מחלה מקרבך.** והנה שומר התורה אין לו צורך לרופא עם השם הנכבד, על כן כתוב: גם בחליו לא דרש את ה' כי אם ברופאים (דה"ב טז, יב).

פרשת פקודי

הרמזים שמצינו בתורה הם למקדש

ראשון בלבד ולא למקדש שני

כתיב (שמות ל"ח כ"א) "אלה פקודי המשכן משכן העדות", **כתב רש"י,** **המשכן משכן** - שני פעמים, **רמז** למקדש שנתמשכן בשני חורבנין על עונותיהן של ישראל, ע"כ,

כתב בעל הטורים (שמות ל"ח כ"א), המשכן. משכן. שנתמשכן ב' פעמים בשביל עונות ישראל. מנין **משכן** שנים היה עדות ששכינה שורה בישראל, שבית ראשון עמד **ת"י** שנה כמנין **משכן,** ע"כ,

איתא בגמרא (מנחות צ"ט ע"א) **כתיב** (שמות ל"ד) את הדברים אשר היו על הלחת הראשנים אשר שברת ושמתם בארון,

תני רב יוסף, מלמד שהלוחות ושברי לוחות מונחין בארון, מכאן לתלמיד חכם ששכח תלמודו מחמת אונסו, שאין נוהגין בו מנהג בזיון, ע"כ,

לפי"ז אפשר לומר, שמה שאמר הכתוב שתי פעמים המשכן משכן העדות, והכונה, ללוחות העדות שהיו מונחים בארון, שעל שמם היה נקרא המשכן, משכן העדות, והיה מונח בהם הלוחות, וגם שברי הלוחות, ולזה ירמוז, המשכן משכן, שתי פעמים. לוחות ושברי לוחות.

* * * * *

שני פעמים משכן משכן רמז לאומרז"ל ונעשית תורה כשתי תורות

איתא בגמרא (יבמות צ"ו ע"ב) אזל ר' אלעזר אמר לשמעטא בי מדרשא, ולא אמרה משמיה דרבי יוחנן, שמע רבי יוחנן איקפד, (הקפיד רבי יוחנן שתלמידו ר' אלעזר אמר הלכה ולא אמר ההלכה בשמו),

ספר תורה נחלק לשתי חלקים

עול לגביה רבי אמי ור' אסי, אמרו ליה, (שאין להקפיד ולהחזיק במחלוקת) וכי לא כך היה המעשה בבית הכנסת של טבריא, (שהיה מחלוקת של כעס, בדין) "נגר שיש בראשו גלוסטרא" שנחלקו בו רבי אלעזר ורבי יוסי,

עד שקרעו ספר תורה בחמתו, קרעו ס"ד,

אלא אימא **שנקרע** (שנחלק) **ס"ת בחמתו**, ע"כ,

איתא בגמרא (יבמות דף יד עמוד ב) אף על פי שנחלקו בית שמאי ובית הלל (שלא מתוך כעס), לא נמנעו ב"ש מלישא נשים מבית הלל, ולא ב"ה מבית שמאי, ללמדך, **שחיבה וריעות נוהגים זה בזה**, לקיים מה שנאמר, (זכריה ח' י"ט) **האמת והשלום אהבו**,

במחלוקת ב"ש וב"ה נעשית תורה כשתי תורות

איתא בגמרא (סנהדרין פ"ח ע"ב) משרבו תלמידי שמאי והלל שלא שמשו כל צרכן רבו מחלוקות (בכעס) בישראל, ונעשית תורה כשתי תורות,

לפי מה שנתבאר כי משכן משכן העדות בעבור הארון ששם לוחות העדות

אפשר לומר, שכפי שרמז משכן משכן שני פעמים לחורבן בתי המקדש, כך גם רמז "המשכן משכן ללוחות העדות", לנעשית תורה שתי תורות,

ואפשר לפרש גם, נחלק ספר תורה בחמתו, הכונה שנחלק לשתי תורות.

* * * * *

המשכן משכן שני פעמים ביאור בדרך צחות

כתיב (שמות ל"ח כ"א) אלה פקודי המשכן משכן העדות, כתב רש"י, משכן העדת - עדות לישראל שויתר להם הקדוש ב"ה על מעשה העגל שהרי השרה שכינתו ביניהם, ע"כ,

משכן העדות מלשון עדים

אפשר לומר, מכיון והמשכן היה להם עדות לישראל, וקיי"ל אין עדות פחות משנים, לפיכך כתיב המשכן משכן שתי פעמים, לפי שעדים צריכים להיות שניים.

* * * * *

קושיא רבה איך מביא ראיה שהעגל נעשה להורות תשובה לרבים

כתיב (שמות ל"ח כ"א) אלה פקודי המשכן משכן העדות,

כתב רש"י, משכן העדת - עדות לישראל שויתר להם הקדוש ב"ה על מעשה העגל שהרי השרה שכינתו ביניהם, ע"כ,

איתא בגמרא (עבודה זרה ד' ב'), א"ר יהושע בן לוי, לא עשו ישראל את העגל אלא ליתן פתחון פה לבעלי תשובה, שנאמר (דברים ה' כ"ו) "מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה אותי כל הימים",

כתב רש"י (עבודה זרה ד' ב'), ד"ה לא עשו ישראל את העגל, כלומר, גבורים ושליטים ביצרם היו ולא הי' ראוי להתגבר יצרם עליהן,

אלא **גזירת מלך היתה לשלוט בם**, כדי ליתן פתחון פה לבעלי תשובה שאם יאמר החוטא לא

למקום הזה שהוא רוח הטומאה, קוב"ה יהיב ליה שלטנו למשלט בעלמא בכמה סטריין, הקב"ה נתן לו כח השליטה שישלוט בעולם בכמה אופנים, ויכיל לנזקא, והוא יכול להזיק ברשות העליון, וכל צער, ומחלה, ומיתה, והיזק, הוא ממנו, וגם ניתן לו רשות לקטרג למעלה, לכן, ולית לן רשו לאנהגא ביה קלנא, אין לנו רשות להתנהג עמו בקלון ובזיון, דבעינא לאסתמרא מניה דלא יקטרג עלן בגו קדושה דילן, כי אנו צריכים להזהר ולהשמר ממנו שלא יקטרג עלינו בקדושה שלנו, ועל דא רזא חדא אית לן, ועל כן סוד אחד יש לנו, דבעינן למיהב ליה דוכתא זעיר בגו קדושה דילן, שאנו צריכים לתת לו מקום קטן בתוך הקדושה שלנו, ובזה אנו מכבדים אותו שמראים לו שאין לנו אחיזה בקדושה אלא עמו, דהא מגו קדושה נפיק שלטנו דיליה, כי הרי מתוך הקדושה יצא כח השליטה שלו, לכן צריך לתת לו קצת אחיזה בקדושה כדי חיותו,

סוד השיער שבתפילין

דבעינן גו רזא דתפילין לאצנעא חד שערא דעגלא, שאנו צריכים להצניע שער אחד של עגל בתוך התפילין, דיפוק לבר ויתחזי, שיצא ויתראה בחוץ, דהא חוטא דשערא דא לא מסאיב, כי חוט שער הזה שבתפילין הוא שורש מתוק וקדוש, לכן אינו מטמא את קדושת התפילין כי אין החיצונים נאחזים בו, בר דאי אתחבר האי שערא ואתעביד כשעורה, חוץ אם שער הזה יתחבר ויתארך עד אורך כשעורה, אז יכולים החיצונים הטמאים לאחוז בו, אבל פחות מן דא לא מסאיב, אבל אם אורכו פחות מכשעורה אינו מטמא את קדושת התפילין, וההוא שערא בעי לאעלא ליה בגו קדושה עלאה דילן, את שער העגל הזה אנו צריכים להכניסו בתוך הקדושה העליונה שלנו, ולמיהב ליה דוכתא, ולתת לו מקום אחיזה, בגין דלא יקטרג לן בקדושן, כדי שלא יקטרג עלינו בקדושה שלנו,

טעם להוצאת השיער מחוץ לתפילין

ויפוק מן ההוא שערא לבר דיתחזי, מה שאמרנו שצריך שיצא קצת מן השיער ההוא לחוץ מן התפילין כדי שיתראה, הטעם הוא,

דכד חמי לההוא בר נש בקדושה עלאה, כי כשרוח הטומאה רואה את זה האדם מתנהג בקדושה עליונה,

וחולקא דיליה משתתף לתמן, וחלק שלו משתתף שם,

כדין לא יקטרג ליה, אז לא יקטרג עליו,

ולא יכיל לאבאשא ליה לעילא ותתא, ואינו יכול להרע לו למעלה ולמטה,

אשוב שלא יקבלני, אומרים לו צא ולמד ממעשה העגל שכפרו ונתקבלו בתשובה.

יש להקשות, איך אפשר ללמוד ממעשה העגל שגם אם חטא מרצונו בבחירתו יתקבל בתשובה, שמא רק משום שהיה גזירת מלך שישלוט בהם יצרים, לפיכך נתקבלו בתשובה,

בספר עקידת יצחק שער נ"ג הקשה כן, ולאחר שביאר באריכות, כתב, והנה על כל פנים נשאר ספק עצום במאמרם ז"ל.

* * * * *

מקור ההלכה להוצאת שיער בתפילין של ראש בזוהר הק' פרשת פקודי

זוהר פרשת פקודי (דף רל"ז ע"ב) הפירוש וההוספות מתוך הספר "מתוק מדבש",

אמר רבי שמעון לרבי אלעזר ולרבי אבא, אף על גב דכל הני מלין, כדקאמרון, אף על פי שכל אלו הדברים כמו שאמרנו, שצריך להכניע ולבטל את רוח הטומאה, אבל קודשא בריך הוא יהיב ליה שלטנו, הרי הקב"ה נתן לו כח השליטה בעולם הזה ורוח מסאבא בעי לאכפייא ליה בכל סטריין, ואת רוח הטומאה צריך להכניע בכל האופנים,

על ידי שריפת הפרה

פעם על ידי שריפת הפרה שאנו משפילים אותו,

על ידי שיער המשתלח ופרי החג שהוא שוחד

ופעם על ידי שיער המשתלח ופרי החג שאנו מכבדים אותו, ועי"ז הוא מקבל שוחד, ונכנע תחת הקדושה,

שיער של התפילין

ולפעמים אנו נותנים לו מקום אחיזה בקדושה, כעין שיער של התפילין המבואר לקמן, ובכל זה מבטלים את כוחו, כי עי"ז אין לו עוד כח לקטרג כדמפרש ואזיל,

להבין מאמר הבא נקדים מה שכתוב בשו"ע (או"ח סימן ל"ב סוף סעיף מ"ד בהג"ה), וז"ל נוהגין לכרוך שיער על הפרשה, ואח"כ כורכין עליו קלף כשר, וחוזרים וכורכים עליו שיער, ונוהגין שיהיה שיער זה של עגל, וצריך שיראה חוץ לבתים, ע"כ,

וכתב המג"א (סי"ק ס"א), וז"ל כתב בספר יש שכר בשם הזוהר, שלא יצא השער כשעורה חוץ לבתים,

ואמר רבי שמעון לרבי אלעזר בנו תא ואימא לך רזא חדא בא ואומר לך סוד אחד, ולא אתייהיב לגלאה בר לאינון קדישין עליונין, שלא ניתן רשות לגלותו אלא לאותם הצדיקים הקדושים העליונים, והוא, תא חזי, להאי אתר דאיהו רוח מסאבא, בא וראה,

ולא ישגיחין עליה לביש, ולא ישגיחו ולא יסתכלו עליו לרע

אדהכי, הוּו זלגין עינוי דרבי אבא, עד שדרש רבי שמעון דרוש זה, בכה רבי אבא וזלגו עינוי דמעוּת, כי נצטער על שאנו צריכים לשתף את הסטרא אחרא בקדושה שלנו,

אמר ליה, רבי שמעון,

אבא אבא זיל טנפיר קטורך, לך תתיר קשרי צערך, כלומר אל תצטער על זה, כי זהו לתועלת ישראל כדי שלא יקטרג עלינו,

ואקפיד בקולטך, ותקפיד לקלוט ולזכור את הסודות שאתה שומע,

דהא רזין דאורייתא לזכאי אתייהבו, כי סודות התורה נתנו לצדיקים לעסוק בהם,

דכתיב (תהלים כ"ה י"ד) סוד ה' ליריאו, ומי כמוך מיראי ה' שיהיה ראוי לשמוע אלה הסודות, לכן הט אזניך לשמוע גם שאר הסודות שאגלה לכם,

עד כאן דברי הזוהר הקדוש

עד כאן בענין הוצאת שיער של עגל באורך פחות מכשעורה במצוה רבא דתפילין, כשוחזר לכה הסטרא אחרא,

ולדעת יש, שמקורו של דין זה אינו מופיע בגמרא ונלקח מדברי הזוהר הק' שבפרשתנו פרשת פקודי

* * * * *

"ביום" החודש הראשון הנראה כיתור לשון אפשר הכונה ליום שנולד יצחק

כתיב (שמות מ' ב') "ביום החדש הראשון באחד לחדש תקים את משכן אהל מועד",

דיוק בלשון הכתוב

יש לדייק בלשון הכתוב, שאמר ביום החודש, היה ל"ל "בחדש הראשון באחד לחדש תקים את משכן אהל מועד", מאי ביום החודש, באחד לחדש, ויש לבאר כדלקמן,

איתא במדרש (תנחומא פקודי אות י"א) בשלשה חדשים נגמרה מלאכת המשכן, תשרי מרחשון כסליו, והיה מונח ומפורק טבת ושבת ואדר, והעמידוהו באחד בניסן,

דהא דוכתא יהיב ליה, שהרי נתן לו מקום אחיזה,

ואי ההוא חולקא לא יהבין ליה (דוכתא) בהאי קדושה, ואם לא נותנים לו חלק ההוא בקדושה זו כדי שיתעסק בו,

יכיל לאבאשא ליה לתתא, אז יכול להרע לו למטה,

וסליק מקטרגא ליה לעילא, ועולה ומקטרג עליו למעלה,

ואמר פלוני דקא מקדש השתא, ואומר איש פלוני שמתנהג עתה בקדושה,

כך וכך עבד יומא פלוני וכך אינון חובוי, כך וכך עשה ביום פלוני, וכך הם עונותיו,

עד דימטי דינא על ההוא בר נש ויתענש על ידוי, עד שמגיע הדין על אותו האדם ויהיה נענש על ידו,

וכן הדבר בשעיר המשתלח

וכך הוּו ישראל עבדי דהוּו ידעי רזא דא, וכך היו ישראל עושים בבית המקדש שהיו יודעים סוד זה,

כד שראן לאתקדשא בקדושה עלאה ביומא דכפורי, כשהתחילו להתקדש בקדושה העליונה ביום הכיפורים, כלומר עוד בערב יום הכיפורים,

הוּו מסתכלי מיד למיהב חולקיה להאי אתר, היו מסתכלים מיד להכין את השעיר המשתלח כדי לתת חלק לזה המקום,

ולמיהב ליה חולקא בינייהו, ולתת לו חלק בין הקורבנות של יום הכיפורים,

בגין דלא ישתכח מקטרגא עלייהו, כדי שלא ימצא מקטרג עליהם,

ולא ייתון לאדכרא חוביהון דישראל, ולא יבואו המקטרגים להזכיר עונותיהם של ישראל,

דכמה חבילין וכמה משריין אינון דאזדמנן, כי כמה חבורות וכמה מחנות חיצונים הם המזדמנים,

לנטלא מלה מניה כד אתי לקטרגא, לקבל דברי הקטרוג ממנו כשבא לקטרג,

זכאה חולקיה מאן דיכיל לאסתמרא דלא יזכרון חובוי לעילא, אשרי חלקו של מי שיכול להישמר שלא יזכירו עונותיו למעלה,

רבש"ע איני יודע להעמידו, אמר ליה, עסוק בידך ואתה נראה מעמידו והוא עומד מאליו, ואני כותב עליך שאתה הקימותו, שנאמר (שמות מ' י"ז) ויהי בחדש הראשון בשנה השנית באחד לחדש הוקם המשכן, ומי העמידו משה שנאמר "ויקם משה את המשכן", ע"כ, עי"ש במדרש באורך,

איתא במדרש (מכילתא פרשת בא, מובא ברש"י שמות י"ב ב') **לא היה הקב"ה מדבר עם משה אלא ביום**, שנאמר (שמות ו' כ"ח) ויהי ביום דבר ה', (ויקרא ז' ל"ח) ביום צותו, (במדבר ט"ו כ"ג) מן היום אשר צוה ה' והלאה, ע"כ, **מבואר**, כי בשעה שהיה משה רבינו מקים את המשכן היה מדבר אל הקב"ה ואומר לו, **איני יודע להעמידו**, וכו' כדאיתא במדרש, ולא היה הקב"ה מדבר עם משה אלא **ביום**, כדאיתא במדרש,

אפשר לומר דלפיכך אמר הכתוב, **ביום** החודש, והמילה **ביום** נראה מיותר, אך לרמז בא, ע"י מש"כ "**ביום**" שביקש הקב"ה להקים המשכן ע"י מש"ר, והיה הדיבור מדבר עם משה בענין הקמת המשכן, והרי דיבורו עמו היה רק "**ביום**" לזה הוסיף המילה "**ביום**".

* * * * *

ביאור נאה כיצד מערב הקב"ה שמחת ביהמ"ק בשמחתו של יצחק

כתיב (בראשית כ"א ח') **ויגדל הילד ויגמל ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק**,

איתא בגמרא (פסחים קי"ט ע"ב) דרש רב עזריא, זימנין אמר ליה משמיה דרב וזימנין אמר ליה משמיה דרב אשי,

מאי דכתיב (בראשית כ"א ח'), **ויגדל הילד ויגמל**, עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות סעודה לצדיקים ביום **שיגמל חסדו לזרעו של יצחק**,

לאחר שאוכלין ושותין, נותנין לו

לאברהם אבינו כוס של ברכה לברך, ואומר להן איני מברך שיצא ממני ישמעאל, אומר לו

ליצחק טול וברך, אומר להן איני מברך שיצא ממני עשו, אומר לו

שנאמר (שמות מ' ב') "**ביום** החדש הראשון בא' לחדש תקים את משכן אהל מועד",

ולמה לא עמד מיד, אלא, מפני שחשב הקב"ה **לערב שמחת המשכן בשמחת היום שנולד בו יצחק אבינו**,

לפי שבאחד בניסן נולד יצחק, אמר הקב"ה הריני מערב שמחתכם, **שמחה בשמחה**, והיו ליצני הדור מרננין ומהרהרין ואומרין להם, נגמרה מלאכת המשכן ואינו עומד מיד, **ולא היו יודעים מחשבתו ועצתו של הקב"ה**,

ועל זה אמר דוד המלך (תהלים צ"ב), "כי שמחתני ה' בפעלך במעשה ידיך ארנן",

"כי שמחתני ה' בפעלך", זה אהל מועד,

"במעשה ידיך ארנן", זה בנין בהמ"ק שיבנה ב"ב,

"מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבותיך", **שהיית חושב לערב שמחת המשכן**, בשמחה יום שנולד יצחק אבינו, **עכ"ל המדרש**,

לפי"ז אפשר לומר, דלרמז להא שחשב הקב"ה **לערב שמחת המשכן ביום שנולד בו יצחק**, אמר הכתוב, "**ביום** החודש", ד"ביום החודש", הוא יום שנולד בו יצחק, ו"אחד בחודש", הוא יום הקמת המשכן.

* * * * *

"ביום" החודש הראשון הנראה כיתור לשון אפשר הכונה למה שדיבר עם משה רבינו רק ביום

כתיב (שמות מ' ב') "**ביום** החדש הראשון באחד לחדש תקים את משכן אהל מועד",

יש לדייק בלשון הכתוב, שאמר **ביום** החודש, היה ל"ל "**בחדש** הראשון באחד לחדש תקים את משכן אהל מועד", מאי **ביום** החודש, באחד לחודש, **ויש לבאר** כדלקמן,

איתא במדרש (תנחומא פקודי פרק י"א) "וידבר ה' אל משה, ביום החדש הראשון באחד לחדש תקים את משכן אהל מועד",

והיה הקב"ה חפץ להעמיד המשכן ע"י משה רבינו, ולא ע"י עושי המלאכה, אמר משה,

"מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבותיך",
שהיית חושב לערב שמחה בשמחה יום שנולד
יצחק אבינו,

וכתיב ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את
יצחק,

ודוד המלך בזכות בנין בית המקדש, זכה לברך
ברכהמ"ז.

וזהו, מאוד עמקו מחשבותיך, שהיית חושב
לערב שמח ביהמ"ק בשמחת יום שנולד יצחק,
אבינו,

* * * * *

שלושה סיפורים המסוגלים לצרכי פסח בהרחבה עפ"י המגיד מקאז'ניץ

בספר אוצר ישראל מאת מוה"ר רבי ישראל
הלוי רוזנצווייג זצ"ל סופר סת"ם פה קרתא
דירושלים תובב"א נאסף ונערך בעזהשיית ע"י
נכדו מרדכי הכהן בלום שנת תשס"ו לפ"ק,
בעמוד ל"ז כתב,

המגיד הקדוש מקאז'ניץ זי"ע סיפר בכל שבת
מברכין ניסן אלו הג' סיפורים ומסוגלים
להשפיע לבני ישראל צרכי פסח בהרחבה,

וכ"ק מרן בעל שומר אמונים זי"ע צוה לספר הג'
סיפורים בהיומא דהילולא של רבינו רבי
אלימלך זי"ע

מעשה הראשון

היה איזה יהודי שעשה לפני חג הפסח חבית יין
שרף ונסע למכור את החבית יי"ש ועבר עם
החבית יי"ש את הגבול בין מדינה למדינה
ותפסו אותו שומרי הגבול ולקחו ממנו את
החבית יי"ש היה אסור לפי חוקי המדינה
לסחור עם יי"ש מבלי רשיון מיוחד,

נסע היהודי תיכף להרבי רבי אלימלך זי"ע
ובכה מאד שלקחו ממנו החבית יי"ש אז אמר לו
הר"ר א שילך ויאמר לשומרי הגבול שיטעמו
מהחבית יי"ש ויראו שזה חבית מים ולא יי"ש
וכן עשה היהודי וצוה לשומרי הגבול לטעום
מהחבית וראו שהיא מלאה מים ולא יי"ש ונתנו
בחזרה החבית יי"ש,

והיהודי חזר שוב להר"ר א ובכה לפניו שהחבית
יי"ש הינה מקור הכנסה עבורו לצרכי פסח

ליעקב טול וברך, אומר להם איני מברך
שנשאתי שתי אחיות בחייהן שעתידה תורה
לאוסרן עלי, אומר לו

למשה טול וברך, אומר להם איני מברך שלא
זכיתי ליכנס לארץ ישראל לא בחיי ולא במותי
אומר לו

ליהושע טול וברך, אומר להן איני מברך שלא
זכיתי לבן, דכתיב יהושע בן נון בנו יהושע
בנו, אומר לו

לדוד טול וברך, אומר להן אני אברך ולי נאה
לברך שנאמר כוס ישועות אשא ובשם ה'
אקרא, ע"כ,

כתב המהרש"א (פסחים קי"ט ע"ב), מבואר לפי
הדין שהגדול מברך,

והאבות וגם משה שנתנה תורה על ידו, גם
יהושע כשעל ידו נכנסו לארץ ישראל, הם כולם
גדולים מדוד,

אלא, שכ"א מהם נתן סיבה המניעה ממנו
מלברך,

אבל דוד, שזכה שהוא בנה ירושלים, ובנו בנה
בית המקדש אמר, לי שזכיתי לכל הני מילי נאה
לברך, שנאמר כוס ישועות אשא וגו', ולעיל
מיניה כתיב מה אשיב לה' כל תגמולהי עלי,

ר"ל דבכל אחד מן הראשונים חסר בו מכל
תגמוליו, שהם, ברית, ותורה, וארץ, ומלכות
בית דוד,

אבל עלי כל תגמוליו, שיש לי ברית, ותורה,
וארץ, ומלכות, וע"כ נאה לי כוס ישועות גו',
עכ"ד המהרש"א, עיי"ש בנועם דבריו באורך,

מבואר, כי בסעודה שיעשה הקב"ה לצדיקים ביום
שיגמל חסדו לזרעו של יצחק, יערב בו הקב"ה שמחת
בית המקדש שזכה בו דוד המלך,

ואפשר, שגם לכך מכוונים דברי המדרש שאמר
דוד, (תהלים צ"ב), "כי שמחתני ה' בפעלך במעשה
ידיך ארנן",

"כי שמחתני ה' בפעלך", זה אהל מועד,

"במעשה ידיך ארנן", זה בנין בהמ"ק שיבנה
ב"ב,

מעשה השלישי

יהודי אחד עבד אצל פריץ פעם אחת התפאר הפריץ ואמר להיהודי נכון הדבר באם לא הייתי נותן לך פרנסה היית גווע ברעב ח"ו, היהודי היה תמים וי"ש ענה להפריץ מה אתה אומר אתה מפרנס אותי הלא יש אל בשמים והוא זן ומפרנס לכל הברואים ואותי ג"כ מפרנס ואם הפריץ לא יהיה השליח מן השמים יתן לי השי"ת ע"י שליח אחר,

כששמע הפריץ תשובתו של היהודי חרה לו מאד וצוה להיהודי שיעזוב מיד את מקומו ולא יתן לו שוב עבודה זה היה לפני חג הפסח והיהודי היה עני ולא היה לו במה להכין צרכי החג,

להפריץ היה אוצר של מטבעות זהב והפריץ נהג ליכנס לאוצרו לנקות המטבעות מחלודה והיה מנקה המטבעות ברוק שבפיו **ולהפריץ היה חיה קוף** וכידוע שזאת החיה עושה מה שרואה שהאדם עושה וכשנכנס הפריץ לאוצרו לנקות המטבעות לקח עמו הקוף וראתה איך שהפריץ מנקה המטבעות ברוק שבפיו וחשבה שהפריץ אוכל מהמטבעות של זהב אח"כ ירדה החיה לבדה להאוצר והתחילה לאכול מהמטבעות עד שנתמלא כרסה עם מטבעות של זהב ונפלה פגר, **כשראה הפריץ** שהחיה נפלה פגר צוה למשרתו שיזרוק הנבלה לביתו של היהודי שידע שאם אני לא נותן לו אזי אין לו פרנסה וכשזרקו החיה בביתו של היהודי נקרע בטנה ונפלה ממנה הרבה מטבעות של זהב והיה כבר להיהודי צרכי חג הפסח בהרחבה גדולה, בליל הפסח שלח הפריץ את משרתו לבית היהודי לראות אם יש לו מה לאכול ומשרתו הגיע בחזרה ואמר להפריץ שיש להיהודי כל טוב אז שלח לקרוא את היהודי ושאל אותו מאין היה לו מעות להכין צרכי פסח סיפר לו היהודי איך שזרקו לו חיה בביתו וממנה נפלה מטבעות של זהב אז אמר הפריץ עכשיו כבר מודה שהשי"ת זן ומפרנס לכל והיה להיהודי צרכי פסח בהרחבה גדולה.

מפי הרה"ח ר' אלעזר ביין ששמע מהגה"ק **מפיאסעצנא** זי"ע נכד המגיד **מקאזניץ** זי"ע.

ועכשיו החבית יי"ש מלאה מים אז אמר לו הרר"א שיטעום ויראה שהחבית מלאה יי"ש

וכך הוה שהחבית מים נהפך שוב ליי"ש והיה להיהודי צרכי פסח בהרחבה גדולה,

מעשה השני

פעם היה מלך שנאבדה ממנו טבעתו וצוה לחפש הטבעת, ומי שקיבל על עצמו לחפש הטבעת נתן לו המלך הרבה מעות שיהיה לו אפשרות לחפש הטבעת,

והיה שם יהודי שהיה עני ואביון ולא היה לו במה להכין צרכי חג הפסח אמרה לו אשתו הנה אתה רואה שהמלך נותן מעות למי שרוצה לחפש טבעתו תלך גם אתה ותאמר שאתה גם כן רוצה לחפש הטבעת והמלך יתן לך מעות ובזה המעות יהא לנו במה להכין צרכי חג הפסח,

ונראה בעינינו עצת אשתו והלך להמלך ואמר שרוצה ג"כ לחפש טבעתו והמלך נתן לו מעות והיהודי הכין בזה המעות צרכי פסח בהרחבה גדולה והיהודי היה ג"כ מכניס אורח והביא לביתו על הסדר של ליל חג הפסח הרבה אורחים,

אחד מיועצי המלך היה גלח שונא ישראל מובהק ולא היה יכול לסבול איך יהודי הנ"ל רימה את המלך והוציא ממנו מעות, והלך הגלח בליל חג הפסח מאחורי חלון היהודי וכראותו איך שאוכל ושותה ואינו עוסק כלל בחיפוש טבעת המלך הלך הגלח להמלך ואמר לו אתה חושב שהיהודי מחפש הטבעת הנה אראה למלך מה עשה היהודי במעות שנתן לו המלך,

והמלך הלך עם הגלח עד ביתו של היהודי ועמדו מאחורי החלון והסתכלו בפנים וראו האיך שהיהודי יושב כמלך בגדוד,

והיהודי היה לו מנהג כשאמר ההגדה כשהגיע להחרוזים **דיינו** אמר היהודי חרוז אחד וכל המסובים ענו אחריו **דיינו**, ובעת שעמד המלך מאחורי החלון אמר אז היהודי החרוזים של דינו ושמו של הגלח היה **דייני**, והבין המלך שהגלח דייני הוא גנב הטבעת, וצוה המלך לאסור הגלח ולהכותו עד שיודה וכך הוה שהודה שגנב הטבעת והיהודי היה לו צרכי פסח בהרחבה גדולה,

להערות הארות ולקבלת העלון ניתן לפנות אל

"מכון פאר" רחוב חזון איש 2 בני ברק

פקס 03-6161777 נייד 0527-616166

מייל y0527616166@gmail.com